

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 209. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540295930800/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

- te, men selv følte hun sin ære så krænket, at hun begik selvmord. – *Phryne*: græsk hetære fra det 4. årh. f.Kr., berømt for sin store skønhed. For den formue, hun tjente ved sit erhverv, rejste hun en statue af sig selv. – *Spidsbiterie*: bedrageri.
- 137 *Lasteret*: lasten. – *Maximer*: grundsætninger, leveregler.
- 138 *Fotrydelse*: argrelse. – *den ældste Jomfrue H****: Arendse Huulegaard. – *Raphaël(s)*: Raffaello Sanzi (1483-1520), italiensk maler og arkitekt, især berømt for sine madonnabilleder. – *Petrarch(s)*: Francesco Petrarca (1304-74), italiensk digter, især berømt for sine kærlighedsdigte til Laura.
- 139 *Marter*: pine. – *førekømmet*: kommet i forkøbet, dvs. forhindret.
- 140 *leder*: afleder.
- 141 *Indostan*: Hindustan, det nordøstindiske stetteiland omkring floderne Ganges og Jumna.
- 142 *diverterede*: morede. – *betraf*: angik.
- 143 *Iver for Muserne*: studere lyst (jf. nt. s. 98 om Melpomene).
- 145 *Piquet*: (fransk, militært): piketvagt, en beredskabsvagt opstillet bag feltvægten. – *atrapered mig*: grebet mig selv. – *Recommandation*: fransk: anbefaling.
- 146 *Alt eller Prignitzer*: Altmark eller Prignitz. Dele af kongeriget Preussen. Altmark ligger vest for Berlin (i dag i det vestligste DDR), Prignitz ligger nord for Altmark. – *Mark Brandenburg*: markgrevskaber Brandenburg, det preussiske monarkis stamland. – *rare*: sjældne. – *den Stendelske ReiterPlads*: henrettelsespladsen i Altmarks hovedstad Stendal. – *Steyle*: støjler, pæle på hvilke vandrediggende hjul var anbragt. Ind i hjulenes eger flettede man de dømtes radbrækkede kroppe, somme tider mens de endnu var levende.
- 147 *den Tillyske Belejring*: I 1631 (under Trediveårskrigen) belejrede og indtog den katolske hærfører Tilly (1559-1632) Magdeburg. 30.000 af byens 36.000 indbyggere blev dræbt, og plyndringerne var forfærdelige. Af bygningerne blev kun domkirken og Liebfrauen-klostret skånet. – *de 200 Jomfruer*: Under plyndringerne blev mange kvinder voldtaget. Nogle valgte dog at begå selvmord for at undgå denne skændsel, heriblandt 20 (ikke 200) jomfruer, som styrtede sig i Elben. – *Estafette*: fransk: stafet, ilbud. – *Croesi Røgdomme*: Kroisos eller Krösos var konge i Lydien i Lilleasten 560-545 f.Kr. og samlede sig sagnagtigt store skatte. – *fåtvigert* (af fransk: fatigué): træt. – *Det var ... intet mindre end mit Forsæt*: intet så mig fjernere end ...
- 148 *har sin Hensigt til*: angår.
- 149 *Quod tibi ... fereris*: latin: Hvad du ikke ønsker der skal ske dig, bør du ikke selv gøre mod nogen; Tobits bog kap. 4 vers 15 (i den latinske Vulgata dog vers 16). – *positiv* (Lov): fastsat, eksisterende.
- 150 *Luthers Catechismus*: Martin Luthers Lille Katekismus, dvs. lærebog i kristendommens grundsætninger (1529), tjente i den danske børneskole som en af de vigtigste lærebøger helt ind i det 20. årh. – *to Sacramenter*.